

Estudi de les funcions executives en nens amb TDAH

Lefà S. Eddy (1); Irene Moral (2); Xavier Costa (3-4); Laura Villegas (1); M. Antonia López (3-4)

(1) Centre Mèdic Sant Ramon, Santa Coloma de Gramenet; (2) EAP Sardènia, Barcelona; (3) CM Maragda, Mataró; (4) CM Creu Grogà, Calella

INTRODUCCIÓ

Les funcions executives (FFEE) correspon a un conjunt d'habilitats cognitives que permeten l'anticipació i l'establiment de metes, la formació de plans i programes, l'inici de les activitats i operacions mentals, l'autoregulació de les tasques i l'habilitat de dur-les a terme eficientment. Aquest concepte defineix l'activitat d'un conjunt de processos cognitius vinculada al funcionament dels lòbuls frontals del cervell humà. L'objectiu de les FFEE és solucionar problemes d'una forma eficaç i acceptable per a la persona i la societat.

OBJECTIUS

Principal: Analitzar les diferències en el perfil de les funcions executives (FFEE) en nens amb trastorn per dèficit d'atenció amb hiperactivitat (TDAH) i nens amb un normal neuro-desenvolupament o desenvolupament típic.

Secundari: en nens amb deficient funcionament acadèmic (DFA) (repetir curs, pla individualitzat, classes de reforç, o 3 o més suspensos), analitzar si hi ha diferències en les FFEE entre nens amb TDAH i nens amb desenvolupament típic.

METODOLOGIA

Estudi prospectiu en nens de 6-14 anys amb TDAH procedents de dos centres de salut mental infanto-juvenil i nens control de un servei de pediatria, descartant patologia psiquiàtrica amb qüestionari de capacitats i dificultats SDQ. Variable principal: FFEE avaluades mitjançant Qüestionari BRIEF (Behavior Rating Inventory of Executive Function) per pares, que conté 86 ítems que exploren vuit àrees de les FFEE i que s'agrupen en dos índexs principals, la regulació de la conducta i la metacognició, a més de proporcionar un índex global de les FFEE. L'anàlisi estadística es realitza amb el paquet estadístic Stata / MP 14. S'utilitza la prova de la chi-quadrat per comparar variables categòriques. Per als variables de tipus continu, a causa del reduïda grandària mostral, s'utilitza la prova no paramètrica de Kolmogorov-Smirnov.

RESULTATS

Es van reclutar 94 subjectes, 25 nens en grup TDAH (G-TDAH): 7 dones (28%) i 18 homes (72%), i 69 en grup control (GC): 34 dones i 35 homes. Totes les FFEE van mostrar diferències significatives (DS) en puntuacions mitjanes, amb interval de confiança del 95% ($p=0,000$). Nens amb DFA: G-TDAH 72% i GC 7,25 % ($p=0,000$). En aquest grup, encara que en menor grau, el BRIEF mostrava DS en totes les FFEE a excepció de la FE control emocional ($p=0,150$).

FFEE	Grup	Mitjana	95% IC Límit inf.	95% IC Límit sup.	p
Inhibició	TDAH	22,42	20,43	24,40	0,000
	Control	13,74	13,02	14,46	
Flexibilitat	TDAH	14,92	13,16	16,67	0,000
	Control	11,92	10,48	11,55	
Control emocional	TDAH	21,48	19,58	23,38	0,000
	Control	15,03	14,12	15,94	
Índex regulació conducta	TDAH	59,09	54,47	63,81	0,000
	Control	39,7	37,83	41,47	
Iniciativa	TDAH	15,68	14,30	17,06	0,010
	Control	11,13	10,52	11,74	
MT	TDAH	22,6	21,01	24,19	0,000
	Control	13,38	12,65	14,10	
Planificació-organització	TDAH	26,70	24,70	28,69	0,000
	Control	15,62	14,73	16,52	
Ordre	TDAH	13,22	11,75	14,69	0,000
	Control	9,45	8,88	10,02	
Supervisió	TDAH	17,79	16,39	19,19	0,000
	Control	11,74	11,11	12,37	
Índex de Metacognició	TDAH	94,65	88,27	101,04	0,000
	Control	61,32	58,47	64,17	
Índex Global FE (IGF)	TDAH	154,37	144,18	164,56	0,000
	Control	100,82	96,62	105,03	

FFEE	Grup DFA	Mitjana	95% IC Límit inf.	95% IC Límit sup.	p
Inhibició	TDAH	23,24	20,76	25,71	0,005
	Control	13,6	11,27	15,93	
Flexibilitat	TDAH	15,71	13,63	17,78	0,024
	Control	11,2	10,42	11,98	
Control emocional	TDAH	21,89	19,55	24,22	0,150
	Control	16	11,93	20,07	
Ín. regulació conducta	TDAH	61,38	55,61	67,14	0,006
	Control	41	34,33	47,67	
Iniciativa	TDAH	16,17	14,34	17,99	0,070
	Control	11,6	9,68	13,52	
MT	TDAH	23,06	21,07	25,04	0,001
	Control	15,6	13,27	17,93	
Planificació-organització	TDAH	26,94	24,07	29,81	0,030
	Control	19,6	16,40	22,81	
Ordre	TDAH	13,44	11,41	15,46	0,060
	Control	9,6	7,91	11,29	
Supervisió	TDAH	17,29	15,47	19,15	0,072
	Control	12,4	10,47	14,33	
Índex metacognició	TDAH	95,15	85,34	104,97	0,001
	Control	68,8	63,57	74,03	
Índex Global FE (IGF)	TDAH	158,33	142,86	173,80	0,001
	Control	108,5	106,65	110,35	

CONCLUSIONS

S'evidencia la important afectació de les FFEE en els nens amb TDAH, independentment si tenen un deficient funcionament acadèmic (DFA) o no. Quan hi ha un DFA, únicament la FE control emocional no mostra DS entre els dos grups de nens, per tant, convé destacar que els nens sense TDAH però amb DFA tenen evidents dificultats en el control de les seves emocions.